CUMA
4
MART 1938
SAYI : 77

DOĞU

GÜNDELİK GAZETE

İDARE YERİ :
Erzurum Gölbaşı Doğu İdarehanesi
Pazartesiden maada her gün çıkar
Sayısı her yerde 5 kuruştur
Basılmayan yazılar geri verilmez

Hükûmet Yeni Bütçeyi Meclise Verdi

Bu seneki bütçe 248 milyon, 300 bin lira olarak tesbit edildi

Memleket müdafaası için ordu bütçesi 15 milyon lira daha arttırıldı

Ankara 2 (A. A.) — Hükûmet 1928 yılı bütçesini tanzirlanmış ve Büyük Millet Meclisine verilmiştir. Yeni bütçemizin yekûnu 248 milyon, 300 bin olarak tesbit edilmiştir.

Bütçe 937 yılı bütçesine nazaran, on yedi milyon lira fazlasile 248 milyon 300 bin liradır.

Bütçede memleketin müdafaası için 15 milyon, Kültür, Sağlık ve Ziraat gibi faydalı işler için de geçen yıl bütçesine nazaran, 6 milyon 500 bin lira kadarrfazla tahsisat konulmuştur.

Programlara başlanmış olan demiryolları inşaatı ve sanayileşme için icabeden karşılıklar da ayrıca temin edilmiştir.

Maliye Vekili Fuat Ağralı bu münasebetle Anadolu Ajansına şu beyanatta bulunmuştur.

— 1938 Bütçesi varidat ve sarfiyatı denk olarak hazırlanmış ve Büyük Millet Meclisine verilmiştir. Yeni bütçemizin yekûnu 248 milyon, 300 bin olarak tesbit edilmiştir.

Geçen sene bütçesine nazaran bu yılın fazlası 17 milyon liradır. Yeni bütçede orduya Kültür ve Ziraat işlerine bilhassa ehemmiyet verilmiştir.

Hükûmet bu yıl yeni bir vergi ihdas etmemiştir. Hatta buhran, muvazene, hayvan ve sair vergiler, tahfif edilecektir.

Bütçemizde bulunan fazlalığın varidat fazlasile kapatılacağına emin bulunuyoruz, hatta bu fazlalığın ileriki senelerde daha ziyade inkişef edeceğine kani bulunuyoruz.

Her hususta vatandaşlarımıza her yıl daha ziyade kolaylık gösterileceğinden eminim.

Küçük esnafın acıklı vaziyeti

Evvelki gün Oltudan bir mektup aldık. Bu mektuba göre, kasaba merkezinde elliye yakın mağaza ve dükkân vardır. Fakat, bunların ancak beş altısı sermayelerinin fazlalığı ve alış verişlerinin çok olması sebebile müreffehen geçiniyorlar. Küçük esnaf ise, yokluk içinde çırpınıyor.

Bu sermaye sahibi insanlar, zarurî ihtiyaçlara ne lâzımsa, hepsini mağazalarına doldurmuşlar. Meselâ bir manifatura mağazasına girdiğiniz zaman, kendinizi bir bonmarşede sanıyorsunuz. Burada manifaturadan başlıyarak, tuhafiye eşyası, ayakkabı ve saire hülâsa çocuk düdüğüne kadar her şeyi bulabiliyorsunuz. Yani ufak esnafın görebileceği bütün işleri ellerinden almışlar. Hattâ bu mağaza sahipleri yüksek sermayelerile kerestecilige, odunculuğa, debağate kadar el uzatmışlar.

Geriye kalan esnaf meyva ve ufak tefek satışından başka bir şey yapamıyor, en fazla sermayeleri de on lirayı geçmiyor. Bunlardan en fazla alış veriş edenin gündelik kazancı otuz kuruşu geçmez.

Bu vaziyete baktığımız zaman yalnız Oltu değil, hemen bütün doğu şehirleri gözümüzde canlanır. Çünkü manzara birbirinin aynidir.

Erzurumda da İhsan Cinisli ortaya çıkıp ta kilosu 15 kuruştan et satmağa başlayınca, şehirdeki otuzdan fazla kasap dükkânı allak bullak oldu. Hattâ bir zatın bize yazdığına göre, Cümhuriyet caddesinde kasap Ahmedin yanında ayda 20 lira ücretle çalişan sekiz nüfuslu aile sahibi Trabzonlu Mehmede patronu yol vermiş.

Görülüyor ki, elim bir manzara karşısındayız. Fakat bu manzara elim olduğu kadar da düşündürücüdür.

Dünyanın her yerinde, hattâ büyük sermayeler bile, tek başlarına başaramıyacakları işlerde, birleşmek ve bir konsorsiyom yapmak ihtiyacını duyarlar. Bunun yegâne sebebi, fazla kazanç temin etmekten başka bir şey değildir. Kanuni mevzular dahilinde de, sermayedarın fazla kazancına kimse bir şey diyemez.

Ancak şu var ki, kuvvetli sermaye küçük esnafı yıktığı, onu ailesine bakamıyacak hale getirdiği zaman vaziyet ne olacak?

Bugünkü iktisat kanunlarının ne kadar merhametsiz olduğunu hep biliriz. Hiç durmadan yürüyen bu muazzam kuvvet, hükmünü icra ederken, ortaya muayyen kaldeler de koymuştur. İşte küçük esnafın bütün felâketi tevekkül içinde yaşıyarak, bu kaldelere aldırış etmemesinden ileri geliyor.

CİHAD BÂBAN

(Alt tarafı 4 üncüde)

İngilterede millî müdafaa

Programın tahakkukuna 1,500,000,000 İngiliz lirası para sarfedilecek!

1940 ta bahriye mensupları yüzde 25 nisbetinde artmış olacak

İngilterenin Akdenizde elinde bulundurduğu iki kapı: Solda Süveyş kanalı, sağda Cebelüttarık

Londra, 3 [A.A.] — Millî Müdafaa programı hakkında neşredilen beyaz kitapta bu programın tahakkuk ettirilmesi sırasında bazı müşkilâta tesadüf edildiği ve bunların tamamen izale edilmiş olduğu yazılmaktadır.

Bu kitapta yazıldığına göre, İngiltere Millî Müdafaa programının tahakkuku için 1,500,000,000 İngiliz lirasından fazla para sarfolunacaktır.

Gene beyaz kitapta görülen bir istatistiğe göre, 1935 yılı Kânunusanisinde tezgâh üzerinde bulunan harp gemilerinin mecmu tonilatosu 139,380 iken bu miktar 1936 yılında 281,925 şe, 1937 yılında 375,640 a ve 1938 Kânunusaninde ise 547,024 e çıkmıştır. Nisanda başlayacak olan yeni malî sene zarfında yenilden 130,000 toniletoluk gemi tezgâha verilmiş olacaktır. 1939 yılında ise yeeiden iki kruvazör, 1 tayyare gemisi muhtelif torpitolar inşa edilmiş olacaktır.

Millî Müdafaa plânının tatbiki bahriyede büyük terakkileri mucip olmaktadır. Bunun bir neticesi olarak 1940 yılında bahriye mensupları mevcudu % 25 nisbetinde tezayüt göstermiş olacaktır.

Yeni tefrikalarımız

DOĞU, okuyucularına pek yakında neşretmeğe başlıyacağı iki tefrika hazırladı:

1 – SİBERYADA YEDİ YIL

Heyecanlı bir esaret hatırası

2 – KAVAKLARIN GÖLGESİNDE

Acıklı bir aşk hikâyesi

Yarınki teknisyenlerimiz

İş Ocağının mütevazı bir köşesinde değerli, genç istidat yetiştiriliyor

Burada, iki sene içinde elde edilen sanat eserlerini görenler, iftiharla göğüslerini kabartabilirler

Sırtına kalın iki palto geymiş, ayaklarında keçe pabuçlarile iş ocağının kapısını bekleyen iri boylu Mehmetciğin önüne geldiğim zaman onun ciddiyetinin ve amir tavırlarının tesiri altında kalarak durdum :

— Bay İhsanı görmek isteyorum da.. Dedim.

— İçeriye sor ! Diye cevap verdi.

Kapının ağzındaki ufak hademe kulübesinden çıkan bir odacı evvelâ telefonla müsaade aldıktan sonra önüme düştü. Fabrikanın geniş bahçesindeki karlar üzerinde yürümeğe başladık.

Erzurumun bir kenarında herkesi hatta mevcudiyetinden haberdar etmeyecek kadar büyük bir tevazu içinde çalışan bu değerli müesseseyi yakından görmekle içimde adeta yeni bir şey keşf etmiş adamın sevincine yakın hisler duyuyorum. Meğer o ufak kapının ardında uzaktan sezilmeyen başka bir alem gizli imiş, daha ilk adımda bir arı kovanı içinde imiş gibisiniz. Her tarafta gelen giden ameleler göze çarpıyor, binalar içinden akislenen çekiç sesleri motör gürültüleri bu henüz içlerine girmediğimiz binalarda görülmeyen ellerin mütemadî bir sây ile meşgul olduklarını anlatıyorlar.

Müessese Müdürü Yarbay *İhsan YAVUZER*

Dış kapıdan beri önüme düşmüş olan hademe bir pavyon içindeki siyah perdeli bir kapının önüne gelince durdu :

— Burası! Diye işaretledi.

İçeri girdim. Bu müessesenin müdürü olan yarbay İhsan Yavuzer genişbir ceviz masanın başında oturuyor. Bu odada resmi bir da-

Askerî Fabrikalar Umum Müdürü *Eyüp DURUKAN*

irenin soğukluğunu bulmuyorsunuz. Orada ağır başlı bir aile reisinin sıcak ve samimi ciddiyeti içindesiniz. Divarlara bakıyorum.

(Alt tarafı 4 üncüde)

Müfettişimize ameliyat yapılacak

Üçüncü Umumî Müfettiş Tahsin Uzere tedavide bulnnduğu Pariste ameliyat yapılması takarrür etmiştir. Ameliyat bu hafta zarfında yapılmış olacaktır.

Bu münasebetle Cumhur Başkanı Atatürk Tahsin Uzere şu telgrafı çekmek kadirşinaslığında bulunmuşlardır:

Ekselâns Tahsin Uzer

Mektubunuzdan ve büyük elçimizin telgrafından sıhhî vaziyetinizi anlamış bulunuyorum. Muvaffakıyetli tedavi ve tam sıhhat temenni ederim.

KAMAL ATATÜRK

Doğuda kış

Doğu şehirlerinin hemen bütün avcıları bu mevsimde kafile kafile sürek avına çıkıyorlar. Yukarıki resim avdan dönen şen bir iki grupu gösteriyor

Doğudan Haberler

Dokumacılar kooperatifinin teşkiline doğru

İplikler Sümerbank fabrikalarından getirtilecek

Erzurumda bir Dokumacılar Kooperatifi teşkil edilmesi düşünülmüştür. Bu kooperatife hissedar olacak dokumacılar tarafından istimal edilecek ipliklerin Sümerbank fabrikalarınca temin edilmesi için teşebbüslere geçilmiştir.

Bu ipliklerin süratle getirtilerek alâkadar esnafa dağıttırılması kooperatifin kolayca teşekkülü için kuvvetli bir amil olarak telekki edildiğinden kullanılacak ipliklerin numaraları tesbit edilmeğe başlanacaktır. Ve bu iş azamî bir süratle biterilecektir.

Kaçak keresteler tekrar kaçırılmış

Torul [Hususî] — Evvelce bildirdiğim orman kaçakcılığı hakkında tahkikat yapmak üzre, Gümüşhane orman mühendis muavini kazamıza gelmiş ve tahkikata başlamıştır. Bir kısım kaçak keresteye damga vuranlar, bir mürûriyeyi iki defa kullananlar tahkik edilmektedir.

Kaçakcılık nisbeti makta mahallinin bir heyet tarafından keşfinden sonra anlaşılabilecektir.

Orman kaçakcılarının muhakemesine başlanmıştır. Muhakeme sonunda Belediyeye teslim edilen kaçak kerestelerden Belediye ambarına henüz nakledilmiyen beş yüz adedi mahallinden tekrar kaçırılmış, Trabzon ve Erzincana sevk olunarak satılmıştır. Belediye bu kerestelerin muhafazası için senet mukabilinde teslim ettiği mahalle mümessillerini mahkemeye verecektir.

Geçen yıl Erzurumda kesilen hayvanlar

Geçen 1937 yılı zarfında Erzurum vilâyetinde kesilmiş olan hayvan cinsi ve miktarları şunlardır:

8688 sığır, 190 dana, 136 manda, 10799 koyun, 304 kuzu, 15095 kılkeçisi

Dükânların mevcudu İş Bürosuna bildirilecek

Vilâyet ve kaza merkezlerinde mevcut lokanta, kahvehane, gazino, berber saatçı, kuyumcu, kunduracı, terzi, tatlıcı dükânlarının adeden tesbit edilerek İktisat Vekâleti İş bürosüne bildirilmesi bütün Vilâyetlere tamım edilmiştir.

Becayiş

İspir kazası tahrirat kâtibi Ahmet Ertuğrul ile Tortum tahrirat kâtibinin becayişleri icra edilmiştir.

Sürmenede iki dolandırıcı yakayı ele verdi

Bunlar altın suyuna batırılmış bir levhayı antika diye sürmeğe çalışıyorlardı

Sürmene, [Hususî] — Araklı çarşısında Rizeli iki şahıs (Paşaköyü mahallesinden Paliç oğullarından Recep oğlu Mehmet 336 ve Şekûr 333) altından mamûl ve antikadır diyerek altın suyuna batırılmış âdi bir pirinç levhayı sürerlerken suç üstü yakalanmışlardır.

Bunların Erzurum taraflarında da bu şekilde birisinin 130 lirasını dolandırdıkları söyleniyor.

Bu adamların sattıkları levhanın bir yüzünde İsa'nın çarmıha çekilmiş resimleri, diğer yüzünde bir muharip, büyük bir domuz ve altı dane de yavrusu vardır.

Dolandırıcılar: « Biz dıvarcıyız, bu levhayi rumlara ait bir evin divarını yıkarken bulduk» demektedirler. Levhanın ağırlığı 750 gramdır. Bir kenarına bir çeyrek altının yarısını toz haline getirerek sürmüşlerdir. Ceplerinde çeyrek yarım altınla, altın suyuna batırılmış bronz yüz paralıklar bulunmuştur.

Suçlular Adliyeye verilmişlerdir.

Kasaplık hayvanların mürûriye resmi indirildi

Bundan sonra küçük ve büyük baş hayvanlardan alınacak resim

İstanbuldaki et fiatlarının kilo başıbaşına 10 kuruş indirilmesini temin için Belediye ve mahallî idarelere ait iskelelerden geçen hayvanlradan alınmakta olan mürûriye resmi tenzil edilmiştir.

Bu karara göre evvelce küçük hayvan yavrularından alınmakta olan 0.50 kuruşluk ve küçük hayvanlardan alınan 1 kuruşluk resim siyanen 0.25 kuruşa, büyük hayvanlardan alınmakta olan 5 kuruş ve büyük hayvanlardan alınan 10 kuruş mürûriye resmi siyanen 2.5 kuruşa indiriımiştir.

Haziranda emlâk tahririne başlanacak

Maliye Vekâleti önümüzdeki Haziranda vilâyetimiz dahilinde emlâkin tahririni yapmak arzusundadır. Tahrire başlanmak üzere bu tahririn kaç memurla ve kaç cüzütamla idare edilebileceğini ve memur ücretlerine ne kadar para sarfedileceğini sormuştur.

Sıhhî Zabıta talimatnamesi tasdik edildi

Tatbiki için icap eden hazırlıklar yapılıyor

Erzurum Belediye meclisi tarafından tanzim edilen sıhhî zabıta talimatnamesi tastik edilmek üzre Ankaraya gönderilmişti.

Dahiliye ve Sıhhat ve İctimaî muavenet Vekâletleri mezkûr talimatnameyi tetkik ve tasvip etmişlerdir. Talimatname Erzuruma iade edilmiştir, Tatbiki için hazırlıklar yapılmaktadır.

İki adam bir köylüyü tabanca ile öldürdüler

Bir kişiyi de ayağından yaraladılar

Pitkin nahiyesine tabi Kornez köyünde Şubatın 23 inci günü çıkan bir kavgada İbrahim ve Sabahattin adında iki adam tabanca ile Halit isminde bir köylüyü öldürmüşler ve Ramiz isminde birini de ayağından yaralamışlardır.

Suçlular derhal yakalanmıştır. Takibata başlanmıştır.

Teşekkür

Vakıtsız ölümü aile tarihimize hazin bir inkıâs halinde geçen Ahmet Erverdi'nin cenaze törenine iştirâk etmek suretile bizi minnettar eden Vali Haşim İşcan, Korkomutan Muzaffer Ergüder, Tümgeneral Zihni Toydemir, Vali muavini Hilmi Balcıyla değerli Subay memur ve halkımıza şükranlarımızın alenen arzını bir vicdan borcu biliriz.

Merhumun Refikası Erverdi ailesi namına

HADİ ERVERDİ

Teşekkür

Ahmedin hastalığı müddetince gösterdiği asil alâka ile ailemizin her ferdini minnettar eden çok değerli Vali Haşim İşcanla kalplerini hazakatlerile seferber edercesine Ahmedin tedavisi uğrunda gece gündüz uğraşan doktor Salim Cimilli, İrfan Titiz ve Sabri Sidala şükran hislerimizin arzını matemimizin bir tesellisi halinde bilmekteyiz.

Merhumun refikası ve Erverdi ailesi namına

HADİ ERVERDİ

Bugece nöbetçi eczane "Cumhuriyet„ eczanesidir

MÜSABAKAMIZ MÜNASEBETİLE

Tavlanın tarihi

Bir Acem veziri tarafından icat edilen tavla eskiden talii denemek için oynanırdı

Tavla memleketimizde çok taammüm etmiş, aileler içine girmiş, eğlenceli heyecanlı bir oyundur.

Bütün levazımı sağa sola ayrılır iki müstatil kapaktan ibaret tahta bir kutu yarısı siyah, yarısı beyaz otuz pul ve iki zardan ibaret olan bu oyunun ne kadar zevkli ve doyulmaz bir oyun olduğunu oyniyanlar pek iyi bilirler.

Halkın bu inhimaki ve hevesi tavlayı yapanların san'at zevklerini tahrik etmiş olduğu için, memleketimizde tavla yapmak ta, güzel san'at bakımından kıymetli bir mevzu olmuştur. Bazı tavla meraklıları işlemeleri gayet ince, sedeflerle süslenmiş giranbaha ağaçlardan tavla tahtaları imal etmekte büyük hüner göstermişler ve nam kazanmışlardır. Gerçi pulları ve zarları da artık fil dişinden olmak lâzımgelen bu nevi tavlalar bir süs gibi muhafaza edilirse de, her zaman için tavla oyunu zevkinin ne kadar incelmiş olduğunu gösteren birer şahidi âdilidirler.

Nasıl bazı san'atında hassas utçular hem ses veriş, hem sanat bakımından nadide denecek derecede utlar imal etmeğe muvaffak oluyorlarsa, yaptıkları tavla tahtalarile oyunu tam manasile bir zevk haline getiren usta erbaplar da da vardır.

Tavlanın olsun, bilârdonun olsun, her şehirde parmakla gösterilen üstatları vardır. Bunlar tavla ilminin derinliklerine ermiş sayılırlar. Halkın da her zaman hürmet ve itibarına mazhardırlar. Tavla biz de o kadar ileri gitmiştir ki, erbabı zara kumanda verecek derecei kemale varmışlardır. Bunlar kahvenin bir köşesinde mütevazi hallerile otururlarken yahut sokaktan geçerlerken, onları görenler, birbirlerine eğilirler: "Tavlada üstüne kimse yoktür„ diye met ve senasını yaparlar.

Halbuki iki zarı atıp, bu zarlara göre, pulları sevketmek usulünü öğrendikten sonra, artık tavlayı biliyorum iddiası hemen herkeste vardır. Bilhassa mupteditler tavlayı öğrendikten sonra, kendilerini bu oyunun allamesi zannederler. Lakin bir kere öğrenip başlayınca, senelerce bu oyuna devam ettikleri halde, tavlanın hünerini henüz kapamamış olduklarını, açıkça itiraf etmeseler bile, kendi kendilerine pek iyi anlarlar.

Bütün bunları söylemek en küçüğünden en yaşlısına kadar malûmu ilâm etmek olacağı için, biz sadece söz başlangıcı yaparak, asıl mevzua geçelim:

Acaba hattâ en iyi tavla oynamakla şöhret kazanmış olan bir çok kimseler bile tavlanın tarihini bilirler mi? Bundan şüphe ederiz.

Doğu gazetesinin bir tavla müsabakası açmış olması bir çok tanıdıklarımın merakını celbetmiş olacak ki benden tavlanın tarihini sordular.

Ben de bu meraklıları tatmin etmek için şu ufacık tarihçeyi hazırlamağı münasip gördüm.

İranın Sasanî sülâlesi hükümdarlarının sonuncularından olan Nuşirvanı Âdil şatranca pek meraklı idi ve onun yerini hiç bir oyunun tutmayacağına kail bulunuyordu. Bir musahabe esnasında veziri Düzrüç yeni icat edilecek bir oyunun belki şatrançtan güzel olacağını söyledi. Bunun üzerine hükümdar vezirine düşünüp bir oyun icat etmesini emretti.

Düzrüç günlerce düşündü ve tavlayı icat ederek hükümdarının emrini yerine getirmiş oldu.

Tavlanın düz bir oyun olmaktan başka, gerek tahtasının, gerek pullarının ve gerek zarlarının ayrı ayrı manaları vardır.

Tavla tahtası dört kısımdır. Bu dört kısım ayın dört hafta olduğuna delâlet eder. Herkısımdaki yedi boşluk haftanın yedi gün olduğu manasını taşır.

Pulların otuz tanesi olması bir ayda otuz gün bulunduğundadır. Bu pullardan on beşinin siyah ve on beşinin beyaz olması her ayda on beş gecenin aydınlık ve on beşinin de karanlık olmasına delâlet eder.

Zar üzerinde bulunan rakamlar birbirlerile zarbedilir ve dört kısma ayrılırsa senenin 360 dan ibaret olan günleri ortaya çıkar.

Senenin ve günlerin taksimatı nazarı itibara alınarak icat edilmiş olan bu oyun evvelâ tali tecrübe etmekte kullanılırdı.

Eski insanlar bazı günlerin uğurlu diğerlerinin uğursuz olduklarına inandıkları için bugünleri tavla ile tayin etmeğe çalışırlar ve tavlada kaybettikleri zaman meyus, kazandıkları zaman mesut olacaklarına inanırlardı.

Milâdi altıncı asrın ortalarında icat edilmiş olan tavla zamnla muhtelif şekillerde oynanmağa başladı. En eskisi küşat denilen ve en çok oynanan şekildir. Diğerleri aklımda kaldığına göre Osmanlı, Gülbahar, Türkmen ve İzmir oyunları dır.

Lise Tarih Öğretmeni
MÜŞTAK

Geçen yıl sonunda Erzurumda nekadar hayvan vardı?

1937 yılı sonunda Erzurum Vilâyetinde mevcut hayvanlar şunlardı:

At 15992, eşek 8276, katır 282, sığır 63708, manda 12436, koyun 415484 kılkeçi 131688, tiftik keçisi 9640, deve 83.

İki muhbir istiyoruz

Gazetemizin şehir istihbaratında şimdilik sitajyer olarak çalışmak ve bu vazifede liyakatları görüldüğü takdirde angaje edilmek üzre iki genç muhbire ihtiyacımız vardır. Arzu edenlerin gazetemizin yazı işlerine müracaatları.

Edebî Tefrika No: 76

BEN VURMADIM

YAZAN: PERİDE CELÂL

— Doktor Ferdanın istirahat etmesinin daha doğru olacağını bana söyledi, dedi. Zaten Ferda zayıf. Hem de yabancı yertek başına kendisini iyi koruyamaz. Hele ben gitmesine hiç razı değilim.

Ferda oturduğu yerde kımıldadı. Halasına doğru yüzü döndü. Fakat sesini çıkarmadı. Hacer gülümseyerek ona baktı. Sonra annesine hitap etti:

— Ferdanın kararı da galiba böyle. Dikkat ediyorum, seyahat meselesini ağzına bile aldığı yok.

İbrahim Lütfü gülüyordu.

— Öyle ise onu da Ankaraya beraber getiririz. Küçük bir seyahatten bir şey çıkmaz. Hem yanında biz varız.

Avukat sözünü bitirmişti ki üçü de genç kızın ayağa kalktığını gördülüer. Yüzü bir şeye karar verdiği zamanlardaki gibi fazla ciddî idi. Hattâ kaşları Biraz çatılmıştı. Ağır bir sesle:

— Yarın İstanbula ineceğim, dedi.

Hacer endişeli bir tavır almıştı. Halası sordu:

— Bir işin mi var?

Genç kız başını salladı:

—Evet.

— Nedir?

— Evvelâ akademiye gidip hareket edeceğim günü bildireceğim. Sonra da eve uğrayıp eşyalarımı toplayacağım.

İhtiyar kadın oturduğu koltukta hayretle doğruldu. Asabileştiği belliydi:

— Demek gidiyorsun! dedi.

Genç kız:

— Evet, diye cevap verdi.

Halası birdenbire ayağa kalkmıştı. Onun yanına yaklaşıp kolundan tutarak yüzüne dikkatle baktı:

— Bu kararı ne zaman verdin?

— Bugün hala.

— Doktorun buna pek taraftar olmadığını biliyorsun. Burada başına gelen felâketler yetişi.; yabancı yerlerde seni yalnız bırakmak istemiyorum. Bunlar kararını değiştirmeğe kâfi sebepler değil mi?

Genç kız yavaşça onun karşısından çekilmişti. Terasın kapısına doğru yürüdü. Orada eşikte durdu. Gülümsemeye çalışıyordu. Yumuşak tatlı bir sesle:

— Halacığım, dedi, doktor bana da çok başka şeyler söyledi. Sıhhatime dikkat etmem şartile muhit değiştirmemin çok iyi olacağını anlattı. Başıma her zaman felâket gelmesine de imkân yok. Nihayet bebek değilim ya..

Durdu. Hepsini ayrı ayrı süzerek ilâve etti:

Bu bahis üzerinde bir daha hiç birinizin israr etmemesini rica ederim.. Kararım katîdir. Muhakkak gideceğim. Orada Yalnız kalarak, Üzülmemden korkmayınız. Resme daima seve seve çalıştığım için maddeten biraz yorulsam bile, manen duyacağım büyük zevk bu yorgunluğu unutturacaktır. Bu cihetten endişe etmeyin.

Sözünü bitirince süratle terastan çıkıp gitti.

Halasa ayakta duruyordu. Hiddetle kaşları çatılmıştı. Hacer Ferdanın konuşmasından kararının kat'î olduğunu hemen hissetmişti. Annesini teskin etmekten başka çare kalmadığını anlayarak ayağa kalktı. Kocasına işaret etti. İkisi de onun etrafını aldılar. Genç kadın gülümseyerek:

— Ama anneciğim, diyordu, kızmağa hakkın yok. Doktorun Ferdanın gitmesini meneden bir şey söylemediğini biliyorsun. Senin fazla evhamın.

İhtiyar kadın başını sallayarak mırıldandı:

— Ah bu kız, ah bu kız, her dediğini yapıyor. Doktor mani olmadıysa bile, böyle hastalıktan yeni kalkmış zayıf, mecalsiz bir insanın yalnız başına yabancı yerlere kalkıp gitmesi doğru mu?

— İbrahim Lütfü:

— Neden korkuyorsunuz bilmem ki? diye söze karıştı. Hocaman genç kız bebek değil ya bu. Bırakın gitsin. Hem dikkat etmiyor musunuz asabı ne kadar bozuk? Doktor ona doğruyu söylemiş, muhit değiştirmesi çok iyi olacak. Sonra konkurda o kadar büyük bir muvaffakıyet kazandı. Tam semeresini görecek, san'at ufkunu biraz daha genişletmiye gidecek, mani oluyoruz, hiç olur mu? Bırakalım istediğini yapsın. Bize yeni zaferlerle dönmesini beklemakten başka bir şey düşmez.

Hacerin annesi artık hiç sesini çıkarmıyordu. Genç kadın da kocasının sözlerinden memnum görünüyordu. Dudaklarında hafif bir tebessüm vardı. Yalnız bu tebessüm biraz zorakiydi. İri siyah gözlerine hafif bir gölge düşmüştü. Kendi kendine soruyordu: "Ferda birdenbire gitmeğe karar verdi. Peki, Akif Cemal ne olacak?„ Ressamın hastahaneden giderken söylediği sözler aklına geliyordu. Ferdayı ikna etmeğe çalışmasını yalvarmış: "O ne zaman gel derse, geleceğim„ demişti. Halbuki mesele meydanda idi. Ferda anlaşma teklifinin kendinden çıkmasını bir yelvarış gibi telâkki ediyordu. İlk baş eğenin, "Gel„ diyenin kendisi olmasına bir türlü razı olmuyordu. O kadar mağrur bir kızın bunu yapmaması da pek tabiî idi. Sonra tahsilini ihmal etmeğe, daha fazla kalıp beklemeğe vakti müsait değildi. İşte sonunda çıkıp gitmeğe karar vermişti. Ama bu karar ona kimbilir ne büyük ıztıraplara mal olmuştu..

(Arkası var)

EN SON HABERLER

Alman harp tayyareciliği üçüncü yılını bitirdi

Alman Hava Nazırı: "Bütün düşmanlarımıza meydan okuyabiliriz!„ diyor

Berlin, 2 (A. A.) —Almanlar harp tayyareciliğinin üçüncü yıldönümünü hararetle kutlulamışlardır. Bu münasebetle maraşel Göring kısa bir nutuk söyleyerek ezcümle demiştir ki: Hava kuvvetleri bir sulh koludur. Bununla beraber bütün düşmanlarımıza meydan okuyacağımızdan da eminim. Sulhu sevmekle beraber, her hangi bir tehlikede hava kuvvetlerimizin yenilmeyeciğini de bütün düşmanlarımıza gösterebiliriz.

Almanya, Ingiltere, Fransa Deniz anlaşması

Londra, 2 (A. A.) — Almanya, İngiltere ve Fransa arasında deniz silâhları etrafında bir anlaşma vücude getirmek için müzakerelere başlanmıştır. Üç memleket Bahriye Nazırının iştirak ettiği bu müzakerelerin ilk celsesi bir saat sürmüştür. Mütehassıslar anlaşamadıkları için, hükûmetlerinden talimat almak üzre celseyi tatil etmişlerdir. İkinci toplantı bir hafta sonra yapılacaktır. Müzakerelerin bir hafta devam edeceği anlaşılmaktadır.

Loyd Corc'un aldığı talimatname gizli!

İngiliz Başvekili sorulan suallere cevap vermek istemiyor

Londra, 3 [A.A.] — Kabine dün sabah toplanarak Loid Corcın Romada Mussolini ile görüşmelerine taallûk eden talimatı bir kere da gözden geçirmiştir.

Bu talimatın mahiyeti hakkında alâkadar mahafilde büyük bir ketumiyet muhafaza edilmektedir.

Kabine ayni zamanda önümüzdeki Pazartesi günü Avam kamarasında silâhlanma işi hakkında vereceği izahatı da müzakere ve tekarrür ettirmiştir.

Başvekil bir şey söylemiyor

Londra, 3 [A.A.] — Başvekil Çemberlayn İngiliz — İtalyan konuşmaları münasebetile Avam kamarasında verdiği izahatta: " İngiltere - Mısır muahedesi hükümlerine tevfikan İtalya ile yapacağımız konuşmalarda Mısıra taallûk eden meseleleri Mısırdan soracağız „ demiştir.

Başvekil bir mebusun İngiliz - İtalyan konuşmalarının mahiyeti hakkında sorduğu süale:

" İngiliz - İtalyan müzakerelerinin istinat edeceği esaslar hakkında bir şey söyleyemem „ cevabını vermiştir.

Mısır da müzakerelere iştiraka hazır

Kahire, 3 [A.A.] — Elehram gazetesinde çıkan bir makalede hür ve müstakil olan Mısır herhangi bir Akdeniz meselesinin müzakeresine tabiatile iştirak edeceği yazılmaktadır.

Hitlerin müstemleke hakkında bir teklifi yok

Londra 3 [A.A.] — Beşvekil Çemberlayn Avam kamarasında Hitlerin ileri sürdüğü müstemleke meselesi hakkında İngiltereye bir teklifte bulunmadığını ve İngilterenin bu hususu kendisinden resmen sormamış olduğunu söylemiştir.

Macar Hariciye Nazırı Viyanada

Viyana, 3 [A.A.] — Macaristan hariciye Nazırı dün öğleden sonra Başvekil Şuşing ve Hariciye Nazırı ile uzun bir mülâkatta bulunmuştur. Kendisi yarın Peşteye müteveccihan Viyanadan ayrılmış olacaktır.

Almanya İmparatorsuz idare edilmek istiyor

Berlin 2 — Ara sıra yüksek Nasyonal Sosyalist mahafilinin fikirlerini neşretmekle tanınmış olan Rayhsvart gazetesi, Almanyada monarşi idaresinin artık ebediyen tarihe gömüldüğünü yazmaktadır. Bu gazete diyorki: « Almanya monarşi Büyük Harp ve Hitler inkilâbı gibi iki imtihandan geçti. İkisine de dayanamadı. Artık bundan sonra monarşi için yapılacak bir şey yoktur. »

Yunan Başvekili İstanbuldan Atinaya döndü

Romen Başmurahhası da Bükreşe hareket etti

Ankara, 2 (A. A.) — Elen Başvekili ve maiyetleri erkânı dün akşam hususî trenle saat 23,30 da İstanbuldan memleketlerine müteveccihen hareket etmişlerdir. Sirkeci istasyonunda Vali, Belediye reisi, Hariciye hususî kalem müdürü, Balkan antantı konsolosları, Matbuat mümessilleri ile bütün yüksek mektep talebeleri ve kalabalık bir halk kitlesi tarafından uğurlanmışlardır. Mihmandarları kendilerini hududa kadar refaket edeceklerdir. Muhterem misafirlerimiz binlerce halkın yaşa seslerile uğurlanmış ve askeri kıta ihtiram resmini ifa ettikten sonra muzika Türk, Yunan millî marşlarını çalmıştır.

Romen Başmurahhası da Bükreşe gitti

Ankara, 2 (A. A.) — Romen Harici siyasî müşteşarı Kamen Semplon ekspresine bağlı hususî birvagonla dün saat 22 de memleketine müteveccihen hareket etmiştir. Sirkeci istasyonunda Elen başvekili Metaksas, Merkez Komutanı, Vali ve Belediye reisi, Bükreş ve Atina elçilerimiz ile Romen, Yunan konsoloslukları erkânı ve bütün yüksek mektep talebeleri tarafından hararetle uğurlanmışlardır. Muzika Romen, Türk millî marşlarını çalmış askeri kıta ihtiram resmini yapmıştır.

Zeytinyağı fabrinalarının vaziyeti

Ankara, 2 (A. A.) — 935 ve 936 yıllarında zeytin mahsulünün azlığından dolayı bu yıllarda zeytin yağı fabrikalarından bir kısmının çalıştığı, bir kısmının da hiç çalışmadığı anlaşılmış ve o yıllara ait bu mahsul vaziyeti mücbir bir sebep olarak kabul edilmiş olduğundan bu fabrikaların mafiyet rusatnameleri bu yüzden tenzil ve iptal edilmesinin tekarrur ettiği İktisat Vekâletinden bildirilmiştir.

Meclis kış tatilini bitirdi

Ankara, 2 (A. A.) — Kamutay kış tadilini bitirmiş ve bugün tekrar çalışmalarına başlamıştır.

Benim görüşüm

Hey gidi günler hey

R. Fethi TAŞKIR

Dün muzipliğim tuttu. Şu meşhur hasta bakıcılık fetvasından sonra elimdeki vesikaları biraz daha karıştırdım. Şayanı dikkat iki şaheser daha yakaladım. Bakın size de göstereyim.

Bir numarlı vesika şöyle nihayetleniyordu:

"Ekal müddeti hamil altı ay olup ekser müddeti iki sene olur mu?

Elcevap; olur„

2 numaralı vesikanın işte şu satırlarını aynen yazıyorum:

"Numan imzalı 5 safer sene 340 tarihinde bilvürut lavanta ve kolonya misillu ıtriyatın istimali caiz olup olmadığına dair vaki olan istiftataya cevaptır.

Mealine nazaran lâvanta ve kolonya ve bunların emsali ıtriyatta ispirto denilen madde bulunduğu ve bu ispirto da şarap nevinden olduğu ve bunlar necaseti galizadan olmakla cevaz salâta münafi....„

Kılı kırk yaran fermanferma şeriat hazretlerinin hamil müddetini iki seneye kadar uzatması ve kolonya lâvanta kokularını necaseti galizadan sayması az feraset değildir sanırım.

Buhudanlardan savrulan mis ve anber kokuları, kilometrelerce uzaktan adamın burnunu delen hacı yağları sevap ta, ispirto ve şarap nevindendir diye kolonva günah.. Ne o; siz de benim gibi lâhavle diye başınızı mı sallıyorsunuz?

Hay gidi günler hey..

ULUS *Refikimizin Bugünkü Başmakalesi*

Millî müdafaamız

Ankara, 3

Bir millet hakkını, sulhunu ve taahhütlerini müdafaa etmek için en başta kendi silâhına güvenmek şart olduğunu acı tecrübelerle yeniden isbat etmiştir. Harbı istememek için birleşmek, ne sulhu, ne de vasıtasız milletleri korumağa ve kurtarmağa kâfi geldi. En barışçı oalnlar da en harpçı olanlar kadar manen ve maddeten vuruşmağa hazır olmadıkça, kâğıt üstündeki beynelmilel inancların nasıl iflâsa mahkûm olduğunu gördük ve görmekteyiz.

Türkiyenin barış ve millî hürriyetler fikrine bağlılığı hakkında nasıl hiç kimsenin şüphesi yoksa, kendi emniyet ve istiklâl davamız uğruna hemen ve hiç tereddütsüz her türlü tehlikeyi karşılamak kararımız da herkesce öğrenilmiştir.

Milletlerin hürriyeti de, şahsi hürriyet gibi hiç kimse tarafından lûtfedilmez. O bir haktır ki tek inancası ölüm bahasına müdafaa edilmek iradesinden ibarettir.

Daha kuruluş günlerinden beri yeni Türkiye her iki prensipe birden sadık kaldı. Bir taraftan beynelmilel danışmalara ait teşebbüsler ondan her vakit yardım görmüştür. Diğer taraftan millî kalkınma planlarımız arasında millî müdafaa hazırlıklarına daima en ehemmiyetli yer verilmiştir.

Geçen gun bu sütunlarda neşrettiğimiz beş senelik millî muaafaa programımız hakkındaki havadisler de aynı politikayı tamamıyor. Bu planın esas direktifleri Atatürkün 1 ikinciteşrin program nutkunda tesbit edilmişti. Başarılması için ancak kendi imkânlarımıza güvendiğimiz böyle bir programın süratle hazırlanışının, halkımıza olduğu kadar müttefik ve dostlara dahi derin bir gönül ferahlığı vermiş olduğuna şüphe etmiyoruz.

Kendi imkânlarımız sözü üzerinde ısrar edelim. Türkiye Cümhuriyetinin millî müdafaa masrafları millî ekonominin mütemadi inkişafları ile bir nisbet kurmakta ve bunun içindir ki, o dahi daimi bir inkişaf seyri takip etmektedir.

Bizim millî müdafaa bütçemiz, millî kalkınma planlarını durdurarak değil, muvaffak olan millî kalkınma planlarının kazançlarından istifade ederek temin olunmaktadır. Onun içindir ki, bepsi gibi bu son silâhlanma hızı da millet üzerinde maddi bir tazyik değil, manevi bir hafifleme tesiri bırakacaktır.

Müdafaamızı kat'i emniyet altına alalım. Bu suretle cihan sulh nizamının bu nazik bölge üstünde devam ve istikrarını da temin etmekle, millî olduğu kadar insani vazifemizi de yapmış oluyoruz.

FALİH RIFKI ATAY

MUHABİRLERİMİZİN MEKTUPLARI

Oltunun bir orta mektebe büyük ihtiyacı var

Halkın bu nur ocağına kavuşmak için hiç bir fedakârlıktan çekinmeyeceği muhakkaktır

Oltu [Hususî] — Şimdiye kadar hrta mektep açılmış olan kazalara bakar mukayese yaparsak, Oltuya orta mektep açılması zamanının çoktan geçmiş olduğunu anlarız.

Oltuda halen üç tane beş sınıflı mektep vardır. Bunlardan ikisi senelerden beri çalışmakta ve her sene vasati otuzar mezun çıkarmaktadır. Üçüncüsü de faaliyete geçmek üzeredir.

Her sene altmışı bulan bu gençlerin beşer senelik emek ve ömürleri hiç olmağa mahkûm oluyor. Yalnız şu vaziyet Oltuda bir orta mektep ihtiyacının ne kadar mübrem olduğunu isbata kâfidir.

Kaldıki Göle, Yüsufeli, Tortum kazalarına nazaran merkezî vaziyette bulunan eski Çıldır eyaleti gerek hayatın ucuzluğu ve gerek ikliminin mutedil olması itibarile bu kazaların orta mekteba devam edecek yavrularının ihtiyacına cevap vermeğe çok elverişlidir.

Diğer taraftan Oltunun lise ve orta mektep veya bu derecede Kültür müesseselerini sinesinde taşıyan merkezlerden uzak olması ve senenin ekser mevsiminde aşması müşkül manialarla ayrılmış bulunması bu mıntıka gençlerinin tahsil için Vilâyet merkezlerine gitmeleri imkânını selbediyor şu vaziyet karşısında Oltuda orta tahsili takip edebilmek zengin tabakaya münhasır kalıyor.

Şayanı dikkat olan bir nokta da şudur: Tabiatın adeta tecrit ettiği Oltu, Tortum, Göle ve hatta Yusufeli mıntakası iktisaden kendi yağı ile kavrulan bir bölge halindedir. Büyük pazarlara ve münakale yollarına uzak olduğundan gıda maddelerinin % de altmışının hem müstahsili ve müstehsiliki kendisidir. Ticari münasebette hariçle irtibatı mahdut maddelere münhasırdır.

Bu da nakliye ücretinin fazlalığı yüzünden bir buçuk, iki misli fiata tedarik edilebilir. Meselâ Oltuda şekerin kilosu yazın 40, kışın 42 kuruştur. Giyecek ve kullanacak eşya itibarile de bu mıntaka halkı ihtiyacını kendi temin eder. Bütün köylü erkeklerimizin giydiği kızıl şal köylü kadınlarımızın el tezgâhlarından çıkar. Mefruşat olarak umumiyetle kullanılan kilim ve cicimler gene köylü kadınlarımızın elinin emeğidir. Küçük sanat işleride aynı vaziyettedir.

Mıntakanın ana vatana kavuşması üzerine köylerine dönen ve yerleşen köylülerimiz içerisinde 15 senedenberi Azort yaylasını, yahut Buğatepeyi aşmış bir kişi bulmak için bir kaç köy dolaşmak lâzımdır.

Hele Erzurumdan daha garbi, muhaceret dolayisile gömüş yaşlılardan başka kimse bulunmaz. Bu itibarla da bu mıntıkadaki vatandaşlarımız memleketin her sahada baş döndürücü bir hızla ilerlediği medeniyet yolunda diğer mıntakadaki vatandaşlarına ayak uyduramıyorlar. Bu hal bugün bile hissedilmektedir. Bir kaç sene sonra aradaki farkın uçurumlaşacağını tahmin fazla kehanet sayılamaz. Medeniyet yaynağı olacak bir orta mektebin Oltuyu bu hazin akibetten kurtaracağı tabiîdir.

Onun için diyoruz ki: Oltu bir Orta mektep istiyor ve talebinde yerden göğe kadar haklıdır.

Nitekim geçen sene Umumî Müfettişimiz Oltuya geldikleri zaman memleketin bu mübrem ihtiyacını yakından görmüşler ve icabeden makamatta teşebbüslerde bulunmuşlarsa da senelik programa dahil olmadığından mektebin açılması önümüzdeki seneye tehir edilmiştir.

Oltulular Cümhuriyetimizin bu feyizli lûtfunu dört gözle bekliyorlar. Halkımızın bu nurocağına kavuşmak için hiç bir fedakârlıktan çekinmiyeceği muhakkaktır. Nitekim geçen sene mevcut binanın tadil ve islâhı için bir günde kendi aralarında 4000 lira hazırlamışlardır. Bu sene de aynı şekilde icabederse daha büyük mikyasta gayret gösterecekleri şüphe götürmez.

FEVZİ HAMURCULU

Bir İtalyan posta tayyaresi denize düştü

Napoli, 2 — Roma ile İspanyada Kadiz arasında işleyen büyük tayyarelerden birinden Pazar gününden beri haber alınamamıştı. Tayyarede mürettebattan dört kişi ile on yolcu bulunıyordu. Tayyarenin çıkan bir fırtına yüzünden parçalanarak denize düştüğü ve içinde bulunanların hepisinin de boğuldukları anlaşılmıştır.

İngilterenin Leningrattaki konsoloshanesi

Londra, 2 — İngiliz hükûmeti, Sovyet hükûmetinin talebi üzerine, Leningrattaki konsoloshanesini kapatmağa muvaffakat etmiştir. Fakat İngiltere hükûmeti bundan sonra diplomatik vizelerden mada, İngiltereye gelmek isteyen Sovyet tabasının posaportlarını vize etmeyecektir.

İngiltere - İtalya görüşmeleri

Londra, 2 (A. A.) — İngiltere ile İtalya arasında görüşmelere devam edilmektedir. Dün Çemberlayn'ın başkanlığında bir toplantı yapılmış, bu toplantıya İngilterenin Roma ve İtilyanın Londra sefirleri de iştirak etmiştir.

İki gün kaldı

Erzurumun Tavla Şampiyonu Kimdir?

Pazar günü başlıyacak olan müsabakamıza girmek istiyenler, idaremize müracaatla isimlerini kaydettirmelidirler

Erzurumda iyi tavla oynayanlar arasında tertip ettiğimiz birincilik müsabakası önümüzdeki pazar günü yapılacaktır. Müsabakalar için evvelce yazdığımız gibi, Sakarya ve Tophane kıraathaneleri intihap edilmiştir. Pazar günü oyuncular saat 14 te Sakaryada, saat 16 da da Tophane kıraathanesinde ayrılan masalarda müsabakaya girecekler - dir.

Üç partide ikisini kazananlar galip sayılacaklar ve bu galipler arasında müsabakaya devam edilerek, birinci oyuncu meydana çıkarılacaktır.

Müsabakaya girmek istiyenlerin sabahtan akşama kadar idareha nemize müracaatla isimlerini kaydettirmeleri lâzımdır.

Müsabakamızın yapılmasına iki gün kalmıştır. İsimlerinizi yazdırmak için acele ediniz.

Müsabakada Erzurumun tavla şampiyonluğunu kazanacak zata kıymetli bir hediye vereceğiz.

Yarınki Teknisyenlerimiz

(Üst tarafı 1 incide)

Büyüklerimizin resimlerinden başka bir şey yok, bir de ufak bir Türkiye haritası. Evvelâ basit bir mükâleme şeklinden sonra yavaş yavaş bizi alâkalandıran asıl mevzua giriyorum.. Bay İhsandan fabrikası içinde kurulmuş olan sanat mektebinin ufak bir tarihçesini anlatmanı rica ediyorum. O cevap veriyor :

— Bunda öyle bir fekalâdelik yok.... Bu müessesenin kurulmasının asıl sebebi Doğuda hissedilmekte olan sanatkâr buhranıdır. Bu eksikliği daha çok tabiatile biz hissediyorduk. Askerî fabrikalarda çalışmakta olan amelelerimiz pratik olarak yetişmiş kimselerdi. Bunların içinde sinaî bir resme bakarak parça imal etmeğe muktedir olacak kimseler yoktu. Halbuki bilhassa ince işler göz kar rile ve yalnız tecrübelere istinat edilerek yapılamaz. Bu tecrübeyi eğer bilgi kuvvetlendirmezse elde edilecek netice şayanı memnuniyet değildir.

Memleketin diğer köşelerindeki müesseseler bu eksikliği askerî sanayi mekteplerinden çıkmış ustalarla telâfi Fa ediyorlar. Bizde de böyle ustalar vardı. kat bunların adetleri pek mahdut idi ve nihayet Erzurumla ailevi alâkası mevcut olan bir kaç şahsa inhisar ediyordu.

Hariçten tayin edilmiş olanlar buraya bazan gelmiyor, gelenler ise kısa bir müddet burada kaldıktan sonra ya başka bir yere tayin edilerek gidiyor veya buradan gitmek için hatta sanattan ayrılıyorlardı.

Amele ihtiyacımızı önlemek zaruriyetinde idik, Bunun için evvelâ Kültür Bakanlığında Erzurumda bir san'at mektebi açılması lehinde teşebbüslerde bulunduk. Bakanlık bütçe darlığı dolayısile, bu talebimizi is'af etmeğe etmeğe imkân bulamadı. O zaman kat'i ve pek lüzumlu ihtiyacımızı önlemek için başka bir çare aramak zarureti hasıl oldu. bu sıralarda askeri fabrikalar umum müdürü Tümgeneral Eyüp Durukan Erzuruma fabrikalarımızı teftişe gelmişti. Kendisine vaziyetimizi izah ettik. O da fabrika içinde bir çırak mektebi tesis etmekliğimizi tensip etti.

İşte bizim çırak mektebi 1935 yılında bu suretle açıldı.

— Bu mektebe girme şartları nelerdir ?

— İlk mektebi bitermiş olmak' Türk olmak birinci şartlardır. Kaul edilenlerin dürüst ahlaklı olmaları ve 18 yaşını geçmemiş bulunmalarını da arıyoruz. Bugünkü ,talebelerimizin ekserisi şehit çocuklarıdır. Mektebimiz üç senedir. Bu üç sene zarfında çocuğa hem orta tahsili veriyor. Hemde san'at öğretiyoruz.

Dersler nazari ve ameli olmak üzre iki kısımdır. Öğleye kadar nazariyat ile ile uğraşan çocuklarımız öğleden sonra larını muhtelif atelyelerde muhtelif san'atları öğrenmekle geçirmektedirler. Onların bu çalışmalarına mukabil kendilerine ufak bir yevmiye de takdir edilmiştir. Bu yevmiyeden yemekleri, harici ve dahili ayakkabı, çamaşır, elbise ve levazımı tedrisiyeleri temin edilmekte geri kalanı da kendilerine harçlık olarak verilmektedir.

Mektep Kültür Bakanlığınca resmen tasdik edilmiş olduğu için, buradan şahadetname almış olanların Türkiyenin bütün sınaî müesseselerinde salâhiyetle çalışabilmeleri imkânı vardır.

Müessesemiz küçüktür, ve bu itibarla semeresi de azdır. Fakat bizim itiyaçlarımızı karşılayabilecek vaziyete gelmiştir. Mektebi gezdiğiniz zaman göreceksiniz.

Onun bu son sözlerine sonradan hak verdim. Askerî fabrikaların bir köşesine sığınmış olan bu üç sınıfı dolduran istidatlar hayret veren eserler yaratmışlar.

Küçük muallim odasındaki bir camekânlı dolap önünde durduğum zaman bunu pek iyi anladım. Bu dolapta bir makine kadar intizam ile işlemiş sanatkâr ellerin insanı şaşırtan mahsulleri var.

Orada teşhir edilen talebe eserlerini, iki senede elde edilmiş olan bir sanatın semerelerini bir dükkân vitrininde görseydiniz kendi kendinize " Avrupanın kimbilir hangi fabrikasında ne çeşit makinelerle elde edilmiştir. „ şeklinde bir düşünceye kapılırdınız. Ben böyle düşü medim fakat içimde bir mekar uyandı' Her halde dedim bunları yapanların diğer insanlara nazaran fevkalâdelikleri hallerinden veya yüzlerinden belli olacaktır. „

Fakat bu düşüncemde aldandığımı pek çabuk anladım. Biraz sonra bir atelyeye geçtiğimiz zaman o fevkalâdeliklerini yüzlerinden anlayabileceğimi tahmin ettiğim sanatkârları da gördüm.

Başlarında sarı şeritli mektep kasketleri ve sırtlarında lâcivert bezden yapılmış tulumlarile, ellerinde eğeleri mengenelere sıkıştırdıkları demir parçaları üzerine eğilmiş çalışıyorlardı. Başlarını bize kaldırıp bakmadılar bile...

O zaman içimden şöyle söylendim:

Hiç bir cevher bundan daha mütevazi bir çerçive içinde kendisini göstermemiştir. Ve Türk çocuklarının bu yüksek istidatlarının bir kere daha hayranı oldum.

* * *

Küçük esnafın acıklı vaziyeti

(Üst tarafı 1 incide)

Büyük Balıkların küçük balıkları yuttuklarına hiç şaşmıyoruz. Fakat bazılarının sermayesi, küçük esnafı ezdiği zaman, kıyamet kopuyor. Biz Türkler insanî işlerimizde çok cömert olduğumuz için, küçük esnafa tâ içimizden acıyoruz. Fakat merhametin bu acıyı dindirmeğe kâfi gelemyeceğini de pek iyi biliyoruz.

Devlet küçük esnafı korumak ve onara yol göstermek için elinden gelen yardımı esirgemiş değildir. Fakat her münferit şahsa ayrı ayrı yardım etmenin nemkânı ve ne de sebebi vardır. Şu halde ş, küçük esnafın tevekkülü bırakarak, harekete geçmesine kalıyor. Hayat mücadesinde ise bundan büyük zaruret olamaz.

CİHAD BÂBAN

Kadınların kol saatları neden çabuk bozuluyor?

Kol saatiniz bozulduğu zaman, hiç şüphesiz ilk önce bu saati size satan adama kabahat bulursunuz. Halbuki sizin bu küçük felâketinizden saatçi hiç te mesul değildir.

Neden mi? diyeceksiniz. Bu suale İsviçre silâh fabrikalarının teknisyenleri cevap veriyorlar. Bu zevat kol saatleri icat edildiği gündenberi, bu saatler üzerinde tetkiklerde bubulunmuşlar ve şu neticeye varmışlar : Ağır kokular ve derinin ifrazatı saatin yayını, çarklarını ve zenbereğini bozuyor.

Bir defa lâvanta kokuları, laboratvarlarda yapılan tecrübelere nazaran, zenbereğin hareket faaliyetini yüzde elli bozuyormuş. Hattâ değil ağır kokular, hattâ çiçekler, billasa gül kokusu bile saatin üzerinde böyle kötü bir tesir yapıyormuş.

Onun için saatiniz bozuldağu zamanlar, haksız yere saatçiye hücum edeceğiniz yerde, size lâvantayı satan tuhafiyeciye kızınız.

Fakat o zaman ne yapacaksınız? Yardan mı geçeceksiniz, seden mi ? Saatinizi mi kaldırıp atacaksınız, yoksa... Lâvantadan mı geçeceksiniz?

DOĞU

İLÂN TARİFESİ

8 nci sayıfada santimi		25	Kuruş
7	» »	50	»
6	» »	75	»
5	» »	100	»
4	» »	150	»
3	» »	200	»
2	» »	250	»
1	» »	400	»

İlân verecek kimseler DOĞU Gazetesi İdare Müdürlüğüne müracaat etmetidirler. Devamlı ilânlar için hususi tarife tatbik edilir.

Kırmızılı ilânlarda tarife bir misli fazlasile alınır.

Adres değiştirmek 25 kuruşluk ücrete tabidir.

DOĞU Abone tarifesi

Seneliği	:	12	Lira
Altı aylığı	:	7	»
Üç aylığı	:	4	»
Bir aylığı	:	1,50	»

ECNEBİ MEMLEKETLER İÇİN

Seneliği	:	24	Lira
Altı aylığı	:	14	»

Erzurum Belediye Talimatnamesi

1 Hazirandan itibaren tatbikına başlanacak olan talimatnamenin madde madde neşrine devam ediyoruz. Alâkadarlar kendilerine ait olan kısımlar için şimdiden hazırlıklarını yapmağa başlamalıdırlar.

346 — Kahve ve çayhane gibi yerlerde yatılmasına bu yerleri işletenler müsade etmiyeycklerdir.

— 19 —

Barlar, Dans, Çalgı ve Varyete yerleri.

347 — Umumî mahallelerde çalgı, dans, balo, konser ve benzerleri için Belediyeden ruhsat alınması mecburîdir.

348 — Bu gibi şeyler de aşağıdaki şartlara tabidir :

A — Her masa birer el tarifesi bulundurulması.

B — Meşrubat vesairenin katiyen tağşiş edilmemesi.

C — Çalgıcıların ehliyetli bulunması.

D — Salonlarda hararet derecesinin 16-18 arasında bulunması.

E — Müşterilerden meşrubat ve yiyecek bedelinden başka hiçbir namla para alınmaması.

349 — Kendine veya başkalarına zararı dokunabilecek derecede serhoş olanların derhal polise bildirilmesi mecburîdir.

350 — Bar kızlarının her hafta sıhhı muayene gitmeleri mecburîdir.

351—Sârî hastalıkları bulunduğu halde bu gibi yerlerde çalışan kızlarla bunları çalıştıranlar mes'uldur.

352 — Bu gibi yerlerde çalışacak kızların ağır bir mahkûmiyet ve sabıkaları olmadığına dair vesika göstermeleri mecburîdir.

353 — Bu gibi yerlerin bilûmum müstahdemlerini ve patronlarının mahkûmiyet ve sabıkaları olmadığına dair vesika göstermeleri mecburîdir.

— 20 —

Fabrikaları ve Değirmenler

354 — Piyasaya çıkarılan un çuvallarının münasip yerlerine nevilerini ve yapıldıkları fabrika veya değirmenin mevki ve isimlerinin unun yapıldığı tarihi ve maddeyi gösteren bir etiket bulunması mecburîdirr

355 — Fabrika veya değirmenlerde bulundurulacak hububatın depoları mahfuz sert maddelerden mamul olacaktır.

356 — Fabrika veya değirmenlerde hububatın elenmeden evvel elenme esnasında ve fabrikadan çıkıncaya kadar kirlenmemesi için icabeden bütün tetbirlerin alınması mecburîdir.

357 — Üzerindeki etikete uygun olmıyan unlardan fabrika veya değirmen işletenlar mes'uldurlar.

358 — Unların fenalığından dolayı fena çıktıkları sabit olan ekmeklerden unun yapıldığı fabrika veya değirmeni işletenler mes'uldurlar.

— 21 —

Gaz, Benzin, İspirto ve ot gibi çabuk yanan maddeler.

359 — Kanunî şartları haiz mağazalarda 190 ve alelûmum dükkânlarda 90 kilodan fazla gaz, benzin, mazut ve emsali bulundurulamaz. Bulunanlar Bebediyece müsadere ve bulunduranlar tecziye edilir.

(Devam edecek)

HAVA

3 - 3 - 938 saat 8 Raporu

Hava tazyiki : 605.0
» » (Deniz seviyesi) : 778.4
Suhunet : — 12.7
Düşük suhunet : — 16.5
Rutubet : % 79
Ruzgâr : Sakin
Sema : Temamen kapalı
Yerde mevcut kar tabakası [44] Sm.
Yağış : Yok

Sahip ve Başmuharriri:
CİHAD BÂBAN
Umum neşriyatı idare eden Yazı İşleri Müdürü: **BAHADIR DÜLGER**
Basıldığı yer: **DOĞU Basımevi**

DOĞU

İlânlarınızı kabul eder,

FİRMANIZI

Bütün Doğuya tanıtır

"DOĞU„ büyük bir memleket parçasının her tarafında okunan bir gazetedir.

Doğu illeri ile ilgisi olan bütün müesseselerin gazetemiz vasıtasile kendilerini bu geniş bölgeye tanıtmaları menfaatlerinin ilk icabıdır.

İLÂNLARINIZI

Doğrudan doğruya

GAZETEMİZE gönderiniz

Türk Hava Kurumu

BÜYÜK PİYANGOSU

Beşinci keşide 11 Mart 1938 dedir

Büyük ikramiye: **50,000** Liradır.

Bundan başka: 15.000, 12.000, 10.000 liralık büyük ikramiyelerle (20.000 ve 10.000) liralık iki adet mükâfat vardır.

Şimdiye kadar binlerce kişiyi zengin eden bu piyangoya iştirak ediniz.

Gümüşhame Nafıa Müdürlüğünden:

Kapalı Zarf Usulü ile eksiltme ilânı

1 — Eksiltmeye konulan iş Gümüşhane Vilâyetinin Pirahmet, Kelkit, Pöske, Erzincan yolunun 32+39 kilometreleri arasında yaptırılacak büz ve menfezlerin inşaatıdır.

2 — Bu işin keşif bedeli 18446 lira 53 kuruştur.

3 — Bu işe ait evrak ve şatnameler şunlardır.

A — Eksiltme şartnamesi.
B — Mukavele projesi.
C — Nafıa işleri şeraiti umumiyesi.
D — Tesviyei türabiye şose ve kâgir inşaatına dair fenni şartname.
E — Hususî şartname
E — Keşif cedveli
G — Proje

İstekliler bunları (1) lira mukabilinde Gümüşhane Nafıa Müdürlüğünden alabilirler.

4 — Eksiltme Gümüşhane Vilâyeti Nafıa binasında 21 Mart 938 Pazartesi günü saat onbeşte yapılacaktır.

5 — Eksiltme kapalı zarf usula ile yapılacaktır.

6 — Eksiltmeye girebilmek için isteklilerin 1384 lira muvakkat teminat vermesi bundan başka ticaret odası vesikası ile Nafıa Vekâletinden musaddak ehliyet vesikası göstermesi lâzımdır.

7 — Teklif mektupları üçüncü maddede gösterilen saattan bir saat evvelline kadar Komisyon Reisine makbuz mukabilinde verilmiş olacaktır. Postadaki gecikme ve tehirler kabul edilmez.

(No: 149) 4-1

Erzurum İcra dairesinden:

8-3 938 Sali günü saat (9) da bat pazarında iki yan bir orta İran halisi satılacağından alıcıların on gün satış memuruna müracaatları ilân olunur.

(No: 150)

Erzurum Ziraat Müdürlüğünden

Motörlü tohum temizleme makinesi 15 Mart 938 gününden itibaren çiftçi tohumluklarını parasız olarak çalkayıp ilâçlamaya başlıyacaktır. İstekli olanların ziraat müdürlüğüne müracaatları ilân olunur. (No. 140) 5 — 3

Erzurum Askerî satınalma Komisyonundan:

Sarıkamış için kapalı zarfla eksiltmeye konulan 23000 kilo sade yağına istekli çıkmadığından yeniden kapalı zarfla eksiltmeye konulmuştur. Tahmin bedeli 21850 lira ilk teminatı 1638 lira 75 kuruştur. Eksiltmesi 12 - Mart - 938 Cumartesi günü saat on birde Erzurumda askerî satınalma komisyonunda yapılacaktır. Teklif mektupları belli gün ve saattan bir saat evvel komisyon Başkanlığına verilmiş veya posta ile gönderilmiş bulunacaktır. Şartnamesi her gün komisyonda görülebilir.

(No: 133) 4-3

Yerli malı kullanmak parayı bir cebinden diğer cebine koymaktır.